

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး
ဒေသဆိုင်ရာ ပိုလီယိုရောဂါပပျောက်ရေး ဆရာဝန်များနှင့်
အထူးရောဂါနိမ်နှင့် ရေးဆရာဝန်များအား တွေ့ဆုံးဆွေးနွေးပွဲတွင်
ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်း
(ဤမိန့်ခွန်းသည် မူကြမ်းသာဖြစ်သည်။)

နေပြည်တော်

(၉-၆-၂၀၁၇)

အားလုံးမင်္ဂလာပါ

ကျွန်ုင်တော်အနေနဲ့ကတော့ မိန့်ခွန်းလည်းမဟုတ်ပါဘူး တကယ့်တကယ်
တန်းကျတော့ RSO တွေကို ကျွန်ုင်တော်တွေချင်လို့လာတာပါ။ ဘာကြောင့်
တွေချင်လို့လာလည်းဆိုတော့ RSO က ကျွန်ုင်တော်တို့ရဲ့ တကယ့်တကယ်
ပြောရရင် central nervous system ကို အထောက်အကူ ပြုနေတဲ့သူတွေပဲ
ဖြစ်ပါတယ်။ central nervous system ဆိုတာကတော့ health information
system is the central nervous system of the health care system
ပဲဖြစ်ပါတယ်။ RSO strong 強烈မှုသာလျှင် ကျွန်ုင်တော်တို့နှင့်ငဲ့ disease
control activities အောင်မြင်ပါမယ်။ ဆိုပါတော့ ပိုက်ဆံ (၁၀၀)ထည့်ရှင် (၈၀)
ဖိုးလောက်၊ (၉၀)ဖိုးလောက် ပြန်ရပါမယ်။ RSO weak 強烈နေလို့ရှိရင်
ကျွန်ုင်တော်တို့ ဘယ်လို့မှုမရပါဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ RSO ဟာ you are
actually doing the work in the field ဆရာတို့က monitor လုပ်နေတာ၊
ဘာတွေဖြစ်နေလဲဆိုတာကို monitor လုပ်နေတာနော် အလွန်အရေးကြီးတဲ့
အတွက် တမင်လာပြီးတော့ ဆရာတို့ကို ပြောဖို့လာတာပါ။ မနက်အိပ်ရာထ
တည်းက အချက်(၄၊ ၅)ချက် jot down လုပ်ထားပါတယ်။ point လေးတွေကို

ဆရာတိုကို ပြောဖို့အတွက် အဓိကကတော့ ကျွန်တော်တို့က ဆရာတိုကို အလွန် အားကိုးပါတယ်။

ဆရာတို့၊ performance ကို ဒါထက်ပိုပြီးတော့ ကောင်းအောင် လည်း ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူ့ကျွန်းမာရေးဦးစီးဌာနက ဒုတိယညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ်တို့၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ project manager တို့က ပုံပိုးရပါမယ်။ ဒါ RSO ထဲမှာ ကြည့်လိုက်ရင်လည်း Senior RSO တွေပါတယ်၊ အလားတူစွာပဲ SDCU team leader တွေလည်း အများကြီးပါပါတယ်နော်။ ကျွန်တော်တို့ ရှိတုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော် VBDC မှာ ကျွန်တော်လုပ်တုန်းက VBDC Team Leader တွေ အကုန်ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဖြစ်တဲ့လူတွေ team leader တွေအကုန်လုံး အကြီးတွေပဲဖြစ်သွားပါတယ်။ အကုန်လုံး ဘာကြောင့် ကျွန်တော်ပြောလည်းဆိုတော့ RSO ဖြစ်ဖြစ် SDCU team leader ဖြစ်ဖြစ် သူတို့၏ ဦးနောက်သည် တော်တော်ကို ကစားရပါတယ်။ ဘယ်လိုကစားရတယ်ဆိုတော့ စာရင်း ယေား data တစ်ခုရရရင် You must have the capability of transforming the set of data into information အဲဒါအရေးကြီးဆုံးပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့၊ epidemiologist ကောင်းတစ်ယောက် သည် ability to transform information ဆိုလိုတာကဘာလဲ one set of the data, one piece of the data က သူကို စဉ်းစားတဲ့အခါ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စဉ်းစားတာမတူဘူး။

ဥပမာပြောမယ်ဆိုရင် ဉာဏ် မြို့နယ်ဆေးရုံ (၁)ရုံမှာ malaria patient (၁၅)ယောက်လောက် တက်သွားပြီဆိုရင် သတင်းရပြီးဆိုရင် စဉ်းစားပုံ၊ စဉ်းစား

နည်းကမတူတော့ပါဘူး၊ matron (သို့မဟုတ်) သူနာပြုအပ်က င့်ဆေးရုံမှာ ခုတင်ဘယ်လောက်ရှိတယ်၊ င့်ရဲ့သူနာပြုသည် ဘယ်နှစ်ယောက်သည် ခွင့်ယူ ထားသလဲ၊ သူတို့ကျွေးမှုထမင်း၊ ဟင်းကအစ နေရာထိုင်ခင်းကအစ ဒါတွေ ရှိလား/မရှိလား သူတို့ nurse ဘယ်နှစ်ယောက်သည် ခွင့်ယူထားသလဲ အဲဒါတွေကို စဉ်းစားရပါမယ်။ တကယ်သူတို့ကို treatment ပေးမယ့် TMO ဆိုလိုရှိရင် စဉ်းစားမှာက TMO ဖြစ်ဖစ် AS ဖြစ်ဖစ်ပေါ့လေ malaria ဆိုရင် How many of the malaria cases are cerebral malaria? စဉ်းစားရင် ကျွန်တော်တို့ ခေတ်တုန်းကတော့ Quinine ပဲသုံးရတာပေါ့။ ခုခို Artemisinin ပေါ့။ ဒီဆေးတွေ အလုံအလောက်ရှိရဲ့လား။ လူနာက (၁၅)ယောက် Artemisinin ဆေး ဘာညာထိုးဖို့က (၃)ယောက်စာလောက်ပဲရှိသလား။ ဘယ်နှစ် ယောက်သည် တကယ် malaria ဖြစ်နေသလား၊ malaria မဖြစ်ဘဲ အခြား GE ဖြစ်နေသလား၊ အကုန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် lab technician တွေ စဉ်းစားရတော့မယ်။ င့်ဆိုမှာ lab technician တွေ ခွင့်ယူထားသလား၊ ရှိသလား၊ ရှိရင် equipment တွေက ကောင်းလား/မကောင်းဘူးလား၊ reagent ရှိလား/ မရှိလား သူကစဉ်းစားရတော့မယ်။ စဉ်းစားပုံ၊ စဉ်းစားနည်းက ဥပမာ- မကွေးဆိုလည်း မကွေးမှာရှိတဲ့ VBDC team leader က စဉ်းစားရတော့မယ်။ ဒီ case သည် imported cases လား ဒီလူတွေဟာ migrant လူတွေကဖြစ်တဲ့ case တွေလား၊ ဒီနှစ်ဒီအချိန်မှာ ဒီလောက်ဆိုတာ normal ဟုတ်သလား၊ အဲဒါတွေ စဉ်းစားရတော့မယ်။ ထားပါတော့ တက်တဲ့ထဲမှာ (၁)နှစ်အောက်ကလေး ပါတယ်ဆိုရင် (၁)လအောက် ကလေးတွေပါရင် It means transmission in that area is on going

ဟုတ်လား၊ အသက်ကြီးပိုင်းတွေပဲတွေလို့ ရှိရင် recrudescence, relapse ဖြစ်နိုင်တယ်။ စဉ်းစားပုံ၊ စဉ်းစားနည်း ကမတူ တာပြောတာပါ။ သူက အဲဒီလို area တွေရှင် ဒါကို mapping လုပ်တော့မယ်။ ဘယ်ရွာကလာတယ်၊ ဘယ်ကျေးရွာအပ်စုကလာတယ် ဆိုတာလုပ်တော့မယ်။ တစ်နေရာတည်းက လာသလား၊ လာတယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီ area မှာ transmission တစ်ခု ဖြစ်ဖို့အတွက် vector ကိုကြည့်ရပါမယ်။ vector ကြည့်တဲ့အပြင် control ဘာလုပ်ထားလဲ၊ မလုပ်ရင်ဘာဖြစ်မလဲ၊ ပြည်သူတွေကို ဘယ်လိုပညာပေးမလဲ၊ အဲလို စဉ်းစားရပါမယ်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကတစ်မျိုး စဉ်းစားရပါမယ်၊ ဝန်ကြီးကတစ်မျိုးစဉ်းစားရပါမယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးက တစ်မျိုးစဉ်းစားရမယ်။ ဒါတွေကို ဒီမှာသိပ်ကြာသွားမှာစိုးလို့ lecture လို ဖြစ်သွားမှာစိုးလို့ ကျွန်တော်မပြောတာပါ။ ဆိုလိုတာက data set တစ်ခုကို စဉ်းစားပုံ၊ စဉ်းစားနည်းကမတူပါဘူး၊ အဲဒီတော့ ဆရာတို့က RSO ပဲဖြစ်ဖြစ် SDCU team leader ပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာတို့ရှိတဲ့ရတဲ့ စာရင်းယေားကို you must be able to do some sorts of quick review ကို အမြဲလုပ်နေရမယ်။ လုပ်တဲ့အခါနိုလိုရှိရင် ဘယ်လို တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အင်အားဖြည့်မလဲ၊ ဆရာတို့လုပ်ပြီးထားလဲ ဖြစ်ရင်ဖြစ်နေပါမယ်၊ RSO တွေမှာ (၃)လတစ်ခါ (၆)လတစ်ခါ အချင်းချင်းတွေဖို့အစီအစဉ် ရှိလား/မရှိလားမသိပါဘူး၊ အမှန်က တော့ရှိရပါမယ်။ (၆)လတစ်ခါ RSO တွေပဲလုပ်ပါ နောက်ပဲဟိုကနေပြီး သွားပေါ့၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဖြစ်ဖြစ်သွားပါ။ RSO (၁)ယောက်က ကျွန်တော်တို့ area မှာ ဒီလိုဒီလိုတွေလို့ ကျွန်တော်လုပ်တယ်၊ နောက်တစ်ယောက် ဒါတွေဒါတွေ

တွေ့လို ဒါတွေ့လုပ်တယ်၊ တစ်ယောက် နှင့်တစ်ယောက် RSO အချင်းချင်း sharing of experience လုပ်ရပါမယ်။ ဒါ RSO တွေက တခို့ကပြန်လာမှာပဲ ဆရာတို့သည် ရှေ့ကိုတက်မယ့်လူတွေချည်းပဲ အခုခို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေ ပင်စင်သွားမယ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေ အများကြီးပင်စင်သွားပြီ၊ ကျွန်တော်တို့မှာ တက်လာတဲ့တက် လူအားလုံးသည် epidemiological thinking skill, analytical thinking skill, critical thinking skill ရှိရပါမယ်။ epidemiology thinking skill ဆိုတာဘာလဲ။ ပြဿနာတစ်ခု issue တစ်ခု challenge တစ်ခုကို You have to think or see this from different perspectives, compare to different scenario ။

ကျွန်တော်အမြဲပြောနေတဲ့ example ရှိပါတယ်၊ ကော်ဖိပန်းကန်ကိုင်လို ရှိရင် ကော်ဖိပန်းကန်လက်ကိုင်ကိုင်းက ကျွန်တော့သာက်မှာ လက်ကိုင်ကိုင်းရှိ ပါတယ်။ ဆရာဦးသန်းဝင်းမှာ လက်ကိုင်ကိုင်းမရှိပါဘူး။ ဆိုလိုတာက (j) ယောက်စလုံးမှန်ပါတယ်။ RSO (o)ယောက်သည် decision making လုပ်တဲ့ အခါ ကိုယ့်ဘက်ကပဲမကြည့်နဲ့ you have to see from other person from perspective or other view point ကနေ ကြည့်ရပါမယ်။ ဒါ data ကို information ပြောင်းတဲ့အခါမှာ inference အရမ်းမပေးပါနဲ့၊ မသေချာရင် မသေချာသလို verdict inference ပေးရပါမယ်။ အရင်က ကိုယ်ကအပိုင်လုပ်ပြီး မှားသွားရင် မကောင်းဘူး၊ မှားသွားလည်းကိစ္စမရှိပါဘူး၊ မှားလို့ရပါတယ်။ nobody is perfect ကျွန်တော်မသိတာလည်း အများကြီးရှိတယ်၊ အဲလိုလုပ်ဖို့ အတွက်က RSO အချင်းချင်း experience sharing လုပ်ရပါမယ်။

နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်ကြည့်တာတော့ ဒီမှာဘာသွားတွေ့လည်း
ဆိုတော့ ဆရာတို့လုပ်ထားတဲ့ agenda တော်တော်များတယ် ဒီ(င)ရက်အတွင်းမှာ
ဒါကိုဘယ်လိုပြီးမလဲဆိုတာ ကျွန်တော်စဉ်းစားလို့ မရပါဘူး။ ကောင်းတယ်
မကောင်းဘူးမဟုတ်ဘူး၊ ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာမြင်လဲဆိုရင်
RSO function သူဆီမှာ ပါလာပါတယ်။ Job function ကျွန်တော်မေးမယ်၊
RSO ရဲ့ job description သိပါလား။ ဘယ်နှစ်ခုလောက်ရှိလဲ။ RSO မှာဆိုရင်
No (1) objective of RSO, (2) job description ဆိုတာပါရပါမယ်။ job
description တစ်ခုချင်းတစ်ခုချင်း အောင်မြင့်ဖို့ task ပါရပါမယ်။ မဟုတ်ရင်
ဘာလုပ်ရမှန်းမသို့၊ job description မှာလည်း (၁၀)ခုရှိတယ်၊ ထားပါတော့
ရှမ်းမှာလုပ်တဲ့ RSO ရဲ့(၁၀)ခုမှာ (၁)သည် အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်မယ်၊ (၅,၆,၇)
မဟုတ်ဘူး၊ သို့သော် ဓရာဝတီတိုင်းမှာလုပ်တဲ့ RSO ရဲ့ job description မှာ
(၅,၆,၇)က အမိကပါ။ RSO ရဲ့ job description ကို တိုင်းဒေသကြီး/
ပြည်နယ်အလိုက် ပြန်လုပ်ရပါမယ်၊ ပြန်ကြည့်ရမယ်။ each job description မှာ
task လေးတွေ လုပ်လိုက်ပါ။ တစ်ယောက်တည်း လုပ်လို့မရပါဘူး။
တိုင်းဦးစီးမှု။(ပက)ပေါ့၊ သူတို့နဲ့တိုင်ပင် job description ဒီလောက်ရှိတယ်၊
ဒါတွေလုပ်နေတယ်။ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မကို guidance ပေးပါ။ job description
ကို fulfill လုပ်ဖို့အတွက်က ဘာတွေလုပ်ရမယ်၊ စဉ်းစားပါမယ်။ နောက်တစ်ချက်
က ဒီလိုသင်တန်းမျိုးမှာ အများကြီးပေးတာတော့ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ သို့သော်
ဒီဟာအားလုံးသည် It must be cross reference with the priority job

description နဲ့လုပ်ပါ။ ဒီအများကြီးကမလွယ်ပါဘူး။ နောက်သင်သန်းတွေမှာ အဲဒီလိုလုပ်စေချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ဆရာတို့ကို request လုပ်ချင်တာက ကျွန်တော့ အနေနဲ့က ဒါမျိုးကို one page မှာ slide (၄)ခုတော့ မလုပ်စေချင်ပါဘူး။ (၂)ခု လောက်ပဲလုပ်ပါ။ ဟိုဖက် ဒီဖက်လုပ်ရင်လုပ်ပါ။ 4 slides လုပ်တော့ table တွေကို ဘယ်လိုမှုမမြင်ရပါဘူး။ နောက်တစ်ချက်က ဒေါက်တာဝင်းဝင်းရီ incharge of national polio laboratory ပါ။ ဒါဘယ်သူမှ အပြစ်ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ epidemiologist အနေနဲ့ပြောတာပါ။ ဒီလို date မျိုးက အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး ကျွန်တော်သိသလောက် နောက်ထပ်တစ်ပတ်နေရင် print out ထုတ်ရင် date ပြောင်းသွားတယ်၊ အဲဒီတော့ what she need to do is ဒီမှာ date ရေးရပါမယ်။ document တစ်ခုရဲ့တန်ဘိုးသည် ဒီ date ပေါ်မှာမူတည် ပါတယ်။ ဒေါက်တာဝင်းဝင်းရီသည် ဒါကို (၁၉၉၅)ခုနှစ် ကပြောခဲ့တာလား၊ (၂၀၁၆)ခုနှစ်က ပြောခဲ့တာလား၊ (၂၀၁၄)ခုနှစ်က ပြောခဲ့တာလား ဒီအပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် သူရဲ့ topic ကိုကြည့် the topic of laboratory surveillance, the topic of lab surveillance is not static, dynamic and changing ဆိုလိုတာက ဒေါက်တာဝင်းဝင်းရီ ပြောတာ (၂၀၁၂) ခုနှစ်လောက်ဆိုရင်တောင် သိပ်ပြီးအကျိုးမရှိတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာ ဒီမှာရေးထားတဲ့ဟာ ဒေါက်တာဝင်းဝင်းရီ က အစပြန်ပြီးတော့ quick review လုပ်ပြီးတော့ နည်းနည်းလေး ပြင်သင့်တာတွေထပ်ပြင်၊ ပြင်ပြီးတော့ သေချာ print out ထုတ်ပြီးတော့ ကျွန်တော်အနေနဲ့ file သပ်သပ် ဗဟိုကနေ ပြန်ပြီးပို့

လိုက်ပါမယ်။ ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်တာကတော့ ဖြစ်နိုင်ရင် spiral binding နဲ့
လုပ်ပေးလိုက်ရင်ကောင်းပါမယ်။ this will serve as a compendium or bible
for all RSO and all the SDCU team leader။ ညွှန်ကြားရေး
မှူးချုပ်တွေမကဘူး ကျွန်တော်တို့ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေ၊ ဝန်ကြီး
level အထိတောင် ဒါကိုင်ရပါမယ်၊ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ရေးတဲ့သူတွေကို
လည်း ကျွန်တော်ကျေးဇူးအရမ်းတင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က နိုင်ငံခြားနဲ့
ကွာပါတယ်၊ နိုင်ငံခြားကလူတွေ (၁)လက်မလုပ်ပြီး (၁)မိုင်လောက်ပြောတာ၊
သူတို့လို ကျွန်တော်တို့လူတွေက မပြောကြပါဘူး။ နိုင်ငံခြားက နည်းနည်းလုပ်ပြီး
အကုန်ချပြောတာပါ။ ကျွန်တော့ ဝန်ထမ်းတွေက အရမ်းလုပ်ပါတယ်။ ဒါကို
သေချာလေး update လုပ်ပါ။ ပြင်သင့်တာပြင်၊ ထည့်သင့်ထည့်ပြီး အချောလုပ်ရင်
ဒါက 2017 June ဖော့ version 01, နောက်နှစ်ကျတော့ version 02
လာပါမယ်။ ကျွန်တော့ကိုလည်း one copy ပေးပါ၊ ကျွန်တော်လည်းလိုပါတယ်။
နောက်တစ်ချက်က RSO job ကို monitoring လုပ်ရပါမယ်။ သူတို့ကို
မယုံလိုမဟုတ်ပါဘူး၊ သူတို့ရဲ့ performance ကို ကောင်းအောင်လုပ်ရ ပါမယ်။
monitoring ကို ဘယ်သူကလုပ်မလဲ၊ ဆရာတို့ဆီမှာ project တွေက အရမ်း
များလွန်းအားကြီးပါတယ်၊ ဘယ်သူတာဝန်ယူမလဲ။ monitoring of RSO
performance ကို တစ်ယောက် (သို့မဟုတ်) one group လေးတော့ တာဝန်ယူ
ပေးစေချင်ပါတယ်။ အဲဒီ group က ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတော့ checklist to
monitor the performance of RSO ကို လုပ်ပေးရပါမယ်။ ဆရာတို့
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (စီမံ/ဘဏ္ဍာ) ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

(ရောဂါနိမ်နှင်းရေး) ဖြစ်ဖြစ် ဓရာဝတီတိုင်းသွားမယ်ဆိုရင် အဲဒီ RSO နဲ့
တွေ့မယ်ဆိုရင် သူ့ checklist နဲ့တိုက်ပြီးတော့ မလိုတာတွေရှိရင် နည်းနည်း
briefing ပေးလိုက်ပေါ့၊ ဒါလေးတော့ ဆရာလုပ်ပါ၊ ဆရာမ ဒါလေးကတော့
ဘယ်လိုလုပ်ရင် ကောင်းမယ်၊ အဲဒါမျိုးလေးတွေ လုပ်စေချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က RSO မှာလည်း log book ရှိရပါမယ်။ သူတို့
ဘယ်နေရာကို ဘယ်နောကသွားပြီး ဘာလုပ်တယ်ဆိုတာ သိပ်အကြီးကြီး မဟုတ်
ပါဘူး၊ date, place ဘာလုပ်ခဲ့တယ်၊ findings, what did you do လုပ်ထား
တဲ့အခါ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ရောဂါနိမ်နှင်းရေး)လာရင် ကျွန်မ
ဒါလုပ်ထားပါတယ် အဲလိုဖြစ်ရမယ်။ အများကြီး လုပ်စရာမလိုပါဘူး၊ (၁)လမှာ
ဘယ်နှစ်ခါ၊ ဒါပေမယ့် log book မရှိရင် (၆)လ နေပြီးတဲ့အခါကျ လာမေးမယ် ကဲ
RSO ဘာလုပ်လဲ၊ ဟိုလုပ်ဒီလုပ် အဲလိုဖြစ်နေရော။ log book ရှိရင် အတိအကျ
ပြောလို့ရပါတယ်။ အဲဒီလိုရေးခြင်းအားဖြင့် နောက်တခေါက် အဲဒီနေရာ(၂)လနေ
ပြန်သွားတဲ့အခါ ကြည့်လိုက် ကိုယ် recommend လုပ်ခဲ့တဲ့ HA (သို့မဟုတ်)
Midwife တွေပေးခဲ့တယ် သူတို့လုပ်လား/ မလုပ်လား ပြန်သိပါတယ်။ မဟုတ်ရင်
သတိမရပါဘူး၊ လူကမေ့တတ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ဆရာတို့ how will these RSO be linked with
တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ သူတို့က report လုပ်ဖို့
လိုလား/ မလိုဘူးလား၊ လုပ်ဖို့လိုရင်လည်း (၁)လ (၁)ခါလောက် ပဲလုပ်ပါ။ report
ပုံစံလေးတော့ ဆရာတို့လုပ်ပေးလိုက်ပါ။ မလုပ်လိုရှိရင် ရေးချင်တာလျှောက်
ရေးနေပါမယ်၊ သူတို့လည်းမပင်ပန်းအောင် they have to submit the report to

state and regional director one page လောက် 2 pages ရေးရင်လည်း သူတို့
ဖတ်နိုင်ပါတယ်။ key issue, key point အဲဒါလေး format လုပ်ပေးပါ။
အခုတော့ ဆရာတို့ ခွဲရေး၊ တွဲရေးကိစ္စက တော်တော်လေးရှင်းသွားပါပြီ ဆရာတို့
လည်းသိမှာပါ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးမှာ ဒုတိယညွှန်ကြားရေး
မှူးချုပ် (၁)ယောက်ပဲရှိမယ် သူအောက်မှာ ညွှန်ကြားရေးမှူး (၁)ယောက် ရှိမယ်
သူက (စီမံ/ဘဏ္ဍာ)လုပ်မှာပေါ့။ အောက်မှာတော့ TMO ရှိမယ် THO ရှိမယ်
MO level တွေ ဖြစ်ပါမယ်။ TMO ကတော့ AD level ပေါ့။ THO ကို HA
တွေကို ပေးမယ်ဆိုရင်တော့ တစ်ချို့ဆရာဝန်တွေက မကျေနပ်ကြပါဘူး။ HA
ကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ အရမ်းမပေးပါ ဘူး capability, competent ရှိတဲ့ HA
တွေကိုပဲပေးမှာပါ၊ စိတ်မပူးကြပါနဲ့။ ဘာကြောင့်စိတ်မပူးနဲ့ဆိုတာ HA များသည်
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ first line of defense စစ်တပ်မှာဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့
တကယ့်စစ်သားပါ။ သူတို့ဟာ public health domain မှာ midwife၊ ပြီးရင်
HA က အရေးကြီးပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ role ကို မြှင့်ပေးရပါမယ်။ နောက် (၁၀)ရက်
လောက်နေရင် ကျွန်တော် ထပ်သွားပါမယ်၊ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်သွားမယ် သူတို့ရဲ့
curriculum ကို ပြန်ကြည့်ပါမယ်။ B.com HA ကို ပြင်ပါမယ်။ တကယ်
လက်တွေ့လုပ်နေတာတွေကိုပြောပါမယ်။ ဒါကြောင့် B.com HA ဆိုတာ (၄)နှစ်
တက်ရတယ် MPH ဆိုတာ (၁)နှစ် ပဲတက်ရတာပါ။ သို့သော ဆရာဝန်တွေ
ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အများကြီးကွွာပါတယ်။ ဆရာဝန်ဖြစ်နေတဲ့အတွက်
microbiology ကအစ parasitology ကအစ အကုန်သိပါတယ်။ HA နဲ့
သွားယဉ်ရင်တော့မရပါဘူး။ အကုန်သင်ခဲ့တာကို disease outbreak ဖြစ်ရင်

human anatomy အစကသိပါတယ်၊ medicine သိတယ်။ ကလေးတွေမှာ measles ဖြစ်ရင် ပြောလိုက်တာနဲ့အကုန်သိပါတယ်။ ယူဉ်လိုတော့မရပါဘူး in terms of purely public health activities မှာတော့ B.com HA က MPH ထက်တောင်မြင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် purely public health တော့ လုပ်လို မရပါဘူး။ public health ကိုလုပ်ဖို့ supporting information က ရှိရမယ်။ ဒါပေမယ့် HA ကို THO ပေးခြင်းအားဖြင့် ဘာမှတော့ စိတ်မရှိကြပါနဲ့ မလုပ်နိုင်ရင် HA ကလည်း လုပ်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ school health MO တောင် (၈၀)တောင် အပြည့်မရှိပါဘူး။ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလည်းမသိဘူး အကုန် မခန့်နိုင်ပါဘူး။ RSO နှင့် HA, Midwife တို့နဲ့ ဘယ်လို relation ရှိလဲ။ ဆိုလိုတာက there must be linkage mechanism and communication mechanism တော့ရှိရပါမယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် RSO က တသီးတခြားကြီးဖြစ်နေပါမယ်။ RSO also is part of our health system in MOHS ဆိုတော့ သူတို့နဲ့ ဘယ်လိုညိုမလဲဆိုတာ ဆရာတို့စဉ်းစားပေးပါ။ နောက်တစ်ချက်က RSO အတွက်ကို dashboard တစ်ခု လုပ်ပေးထားပါ။ ဆရာတို့ website မှာ password protect နဲ့လုပ်လိုက်၊ RSO တွေက အမြဲဝင်ကြည့်ပါ ဆရာတို့ ပြောချင်တာကို ဆရာတို့ e-mail နဲ့ dash board မှာပဲပြောထားပါ။ ဆရာ၊ ဆရာမတို့သည် အနည်းဆုံး (၁)ပတ်ကို (၂)ခါလောက် ဖြစ်ဖြစ်ကြည့်ပါ။ dashboard ကို ဒေါက်တာညာဏ်ဝင်းမြင့်ကလည်း ပြောချင်တာအကုန် ပြောထားပါ။ သူတို့ အဲဒါကိုကြည့်နေရင် there will be communication or contact between them and head quarter ကိုသိပါမယ်။ အဲဒါ အရေးကြီး

ပါတယ်၊ သူတို့ဘယ်လောက်ပဲကောင်းကောင်း၊ တော်တော် ဆရာတို့နဲ့ communication က disjointed ဖြစ်နေလို့ရှိရင် မရပါဘူး။ အဲဒီမှာ hotline နံပါတ်တွေပေးထားပါ။ သူတို့ ဘာတွေ့တယ်ဆိုတာ ဖြစ်ခိုင်း ပေးပါ။ နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်ပြောချင်တာက project manager တွေကလည်း အများကြီးရှိပါတယ်၊ director တွေ လည်း ရှိပါတယ်။ workshop တွေ၊ seminar တွေ လုပ်ရင် relevant ဖြစ်ရင် RSO တွေကိုလည်း ဖိတ်ပါ။ they must be put on boat, they have to talk the same wave length that we are using အဲဒါကြောင့် သူတို့ကိုလည်းဖိတ်ပေးပါ။ တချို့ RSO လည်း depending on calibre and acumen ပေါ့လေ။ နိုင်ငံခြားလွှတ်တာတွေလည်း FST နဲ့ဖြစ်ဖြစ် လွှတ်လို့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့လက်ထက်မှာတော့ very flexible ပါ။ SDCU team leader တွေကို (4)group ခွဲပြီး focus group discussion လုပ်စွေချင်ပါတယ်။ ဒီပေးထားတဲ့ documents တွေက relevant ဖြစ်ရဲ့လား၊ သင့်တဲ့ဆရာတွေက ဘယ်လိုသင်သင့်လဲ အကုန်လုံး အစားအသောက်ကအစား ဟိုတယ်ကဘယ်လို အကုန် FDG လို့ခေါ် ပါတယ်။ report ထဲမှာ ဘယ်သူ ဘာတွေပြောတယ်ဆိုတာမရေးရပါဘူး။ RSO က ပြောတယ်ဆိုဟာလည်း မပြောရပါဘူး။ SDCU က ပြောတယ် လည်းမပြောရပါဘူး၊ HA က ပြောတယ်လည်း မပြောရပါဘူး။ group က အကြံ့ဥက္ကာ ဒါတွေပေးပါတယ်ဆိုပြီး နောက်နှစ်လုပ်တဲ့အခါ အဲဒါတွေ ကို စဉ်းစားပြီးလုပ်ပါ။ this is basic principle of the public health ကျွန်တော့အနေနဲ့ကတော့ each and every training workshop မှာ အဲဒီလိုလုပ်စွေချင်ပါတယ်။ ဆရာကနေတဆင့် DMR ကို

ပြောပေးပါ workshop တစ်ခုလုပ်ပေးပါ implementation 3 days workshop အရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။ implementation workshop ဆိတာ program တစ်ခု၊ activity တစ်ခုကို ကောင်းလား / မကောင်းလား၊ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ very simple ပဲ ကျွန်တော်တို့မှာ ပိုက်ဆံ သန်း (၁,၀၀၀)ရှိပါတယ်။ (၁)နှစ်အတွင်း ကုန်အောင်သုံးရ ပါမယ်။ RSO တွေကို လုပ်ခိုင်းလိုက်ပါ။ implementation research ကို (၂)ရက် လောက်ခေါ်ပြီးလုပ်လိုက်ပါ။ workshop တွေ တက်ခိုင်း မယ်၊ ဆရာတို့ လုပ်ရင်း လုပ်ရင်းနဲ့ ဆရာတို့ capacity တွေက မြင့်သွားပါမယ်၊ အလုပ်တွေပဲလုပ်နေရင် ဘာမှမတိုးဘဲ လျော့ပဲလျော့သွားပါမယ်။ လုပ်နေတဲ့ စပ်ကြားမှာ ဆရာတို့ လုပ်နေတဲ့အလုပ်ကိုလည်း အထောက်အကူ ဖြစ်ပါမယ်၊ RSO performance improve ဖြစ်ရင် Ministry of Health ရဲ့ performance improve ဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဆရာတို့နဲ့တွေ့ရတာ လည်း ဝမ်းသာပါတယ်။ လိုတာရှိရင်လည်းပြောပါ။

Thank you very much.